

Region Blekinge

Avd hållbar samhällsplanering

2025-11-07

Ärendenummer 2025/01899

Johanna Rönn

Till:

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

li.eu-fonder.28@regeringskansliet.se

Mottagarens ref: 2025/01899 LI Region Blekinge

Region Blekinges svar på "Remiss av EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034 om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välbefinnande och säkerhet, om villkor för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitiken... (COM (2025) 540, 541, 542, 552, 553, 554, 558, 559, 560, 565)"

Region Blekinge lämnar synpunkter på följande förslag till förordningstexter:

- Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509
- COM(2025) 552 final 2025/0238 (COD) Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling inbegripet för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden som del av den fond som inrättats genom förordning (EU) [...] [förordningen om Nationella och regionala partnerskapsfonden] och om

fastställande av villkor för genomförandet av unionsstöd till regional utveckling 2028–2034

- COM(2025) 558 final 2025/0239 (COD) Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska socialfonden som en del av den nationella och regionala partnerskapsplanen enligt förordning (EU) [NRP förordningen] och om villkor för genomförandet av unionens stöd till sysselsättning av god kvalitet, kompetens och social inkludering under perioden 2028–2034

Region Blekinges svar

Allmänna synpunkter

Sammanhållningspolitiken är EU ländernas viktigaste verktyg för att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. Möjligheten att genomföra insatser på regional och lokal nivå med stöd från EUs strukturfonder har haft stor betydelse för Blekinges utveckling framförallt när det gäller att bygga gemensamma strukturer, kraftsamla kring utmaningar och utveckla styrkor. Region Blekinge delar den oro flera regioner och organisationer uttrycker kring centralisering och minskat inflytande på regional nivå men ställer sig också positiva till de möjligheter budgetstrukturen ställer vad gäller flexibilitet, tydligare styrning och minskad risk för överlappning mellan EU-program.

För att regional och lokal nivå fortsatt ska kunna bidra till EUs gemensamma utveckling betonar vi vikten av att förordningarna säkerställer sammanhållningspolitikens kärnprinciper:

- **Partnerskapsprincipen**, med ett brett deltagande och lokal och regional nivåns inflytande och involvering.
- **Platsbaserad utgångspunkt**, där regionala/territoriella kapitel/avsnitt i NRPP ska vara obligatoriska. En platsbaserad utgångspunkt ökar ändamålsenligheten och effektiviteten i genomförandet, och det måste öronmärkas medel till samtliga regionkategorier (Artikel 21(3))
- **Flernivåstyrning**, där olika aktörer på olika nivåer involveras och arbetar mot samma gemensamma mål.

Nationella och regionala partnerskapsplaner

Region Blekinge förespråkar att framtagningen av de regionala kapitlens struktur och ”nivå” beslutas i nära dialog med regionala företrädare. Det finns befintliga strukturer och kompetens kopplat till befintliga programområden och NUTS2-områden. Samtidigt ser vi ett behov av flexibilitet för att kunna arbeta utifrån funktionella samband och territoriella förutsättningar. Det vore önskvärt att undersöka samverkan utifrån intressegemenskaper och funktionella samband för att möjliggöra projektsamverkan utöver den geografiska NUTS-indelningen.

Region Blekinge ser positivt på att föreslå bindande skrivningar i förordningarna avseende den regionala nivåns roll och deltagande eller på annat sätt förtydliga det regionala inflytandet. Erfarenheten visar att när regionalt utvecklingsansvariga är med från början i utformningen av program och planer ger det positiv effekt på genomförande och skapar en enhetlig processkedja med utgångspunkt i regionala utmaningar och utvecklingspotential.

Kapitel för Interreg-planer

Interreg ger möjligheter för nationell, regional och lokal nivå att delta i gemensamma utvecklingsprojekt kring gemensamma utmaningar. Region Blekinge är positiva den bibehållna budgetramen och förespråkar flexibilitet vad gäller geografisk indelning och ser ett stort mervärde av att de gränsregionala och maritima programmen behålls och kompletterar transnationella insatser.

Regional utvecklingspotential och styrkeområden

Att utgå från regionala styrkeområden har varit ett framgångsrikt arbetssätt under innevarande och föregående programperiod där tilldelning av medel fokuserat kring områden med särskild utvecklingspotential. Region Blekinge ser gärna att regionala styrkeområden och områden av särskild betydelse för den regionala utvecklingen ingår som villkor i kommande programskrivningar.

Att fortsätta använda smarta specialiseringsstrategier som verktyg för att identifiera innovationspotential och styrkeområden har varit en fördel från föregående programperiod, med såväl samverkansfördelar då flera utgår från samma ramverk och en känd metod men även för att skapa en direktionellitet och identifiera framtidspotential i en regions utvecklingsarbete. Vi ser strukturfonderna som fortsatt viktiga för små regioners möjlighet att bygga kapacitet, utveckla innovationspotential och bygga de logikkedjor som krävs för att ta del av EUs övriga fonder för stärkt konkurrenskraft.

Breddad tematisk inriktning

Den tematiska bredden på möjliga insatser har utökats jämfört med vad som tidigare varit möjligt att genomföra inom sammanhållningspolitiken. Region Blekinges ser positivt på nya möjligheter att bidra med regionala insatser inom försvar, beredskap och säkerhet. Vi ser även möjligheter för andra insatser kopplade till bostäder, hållbar turism och tillverkningsindustri samt att de landspecifika rekommendationerna innehåller många relevanta teman för Sveriges regioner. För dessa nya områden ser vi att ett behov av att komplettera och tydliggöra regionala aspekter samt att det måste finnas regionala indikatorer för uppföljningen. Vi ser också att Blekinge som region ingår i en strategiskt viktig periferi vad gäller beredskap och Europas förändrade säkerhetsläge vilket bör synliggöras i den kommande programperioden.

Utöver de nya möjligheterna ser Region Blekinge positivt på att för sammanhållningspolitiken traditionella insatser riktade på konkurrenskraft, digital och grön omställning finns kvar i kommande budgetperiod. Vi ser samtidigt att det är viktigt att dessa insatser synkroniseras så att de kompletterar konkurrenskraftsfonden och andra EU-program.

Öronmärkning av medel

När det gäller öronmärkningen till insatser för miljö/klimat är det viktigt att den kopplas till olika interventionstyper och att inte reserveras för specifika mål. Erfarenheten från nuvarande programperiod är att öronmärkningen har skapat onödiga inlåsnings effekter vilket i sin tur medfört en svagare utbetalningstakt. Miljö/klimatmålen behöver sättas brett och mätas utifrån interventioner snarare än att man avsätter en specifik procentsats av totalbudget i riktade ”gröna mål”

Övriga synpunkter kring genomförande

- Region Blekinge ser gärna en lägre procentsats än föreslagna 25% för flexibilitetsbeloppet, alternativt tydligare beskrivningar av kriterier när medlen ska aktiveras.
- Region Blekinge ser risker med införandet av en prestationsbaserad redovisningsmodell där modellen kan innebära hinder för små projektaktörers deltagande i programmen samt verka hindrande för projekt med innovativa inslag. Risker finns även att en prestationsbaserad EU modell inte blir kompatibel med nationell kostnadsbaserad medfinansiering.
- Region Blekinge ser gärna att nuvarande N+3 regeln kvarstår med hänsyn till att program med samverkanskaraktär riskerar problem i förhållande till vanliga tidsramar för projektstart och rekvisering.